

Vår saksbehandler
Jeanette Iren Moen, tlf. +47 23 06 31 66

Vår dato
22012007
Deres dato
02012007

Vår referanse
2007/00031-3/660
Deres referanse

Nærings- og handelsdepartementet
Postboks 8014 Dep.
0030 Oslo

Stortingsmelding om innovasjon - Innspill fra Fellesforbundet

I Soria Moria-erklæringen vektlegger Regjeringen behovet for at Norge må være ledende innenfor områder hvor vi har fortrinn. Mulighet for og evne til innovasjon er et helt sentral element for å nå dette målet.

Etter Fellesforbundets syn forutsetter en god innovasjonsprosess at andre vilkår må være tilstede, som kunnskap, ferdigheter, bedrifter, distribusjonskanaler og et interessert marked.

I stedet for å peke på gode eksempler på innovasjon eller hindringer for innovasjon, er det vel så interessant å se nærmere på gode innovasjonsprosesser som er i emning, men hvor vi fortsatt har en vei å gå. Nedenfor følger et par eksempler:

Utvikling av biodiesel basert på trevirke og skogsavfall har blitt lansert som neste generasjon biodiesel-løsning. Forskning er gjennomført og viser at det er gode utviklingsmuligheter for slike prosjekter i Norge, ikke minst som følge av tilgang på råvaren.

Regjeringen har satt satsing på CO₂-håndtering høyt på agendaen, ikke minst gjennom de store bevilgninger som er gitt over statsbudsjettet til dette. Norske industrivirksomheter har utviklet løsninger for CO₂-fangst, som kan sette Norge i førersetet.

Prosjektene illustrere prosesser hvor forskning og utvikling har funnet fram til løsninger som det er behov for, men hvor det fortsatt ikke er utviklet et norsk produkt og hvor det fortsatt er et stykke igjen før de eventuelt blir klare for markedet.

Det er bred enighet om at Norge er gode på forskning og gode til å utvikle nye ideer, men at det kan butte en del når nye ideer skal omsettes i et kommersielt produkt eller tjeneste. Det er mye godt samarbeid mellom forskningsmiljøer, virkemiddelapparatet og næringsliv, men det er rom for bedre og sterkere koordinering. Norge har relativt gode ordninger for gründere og det er etablert såkornordninger. Men er tynnere med verktøy i "industrialiseringsfasen".

Selv om det også kan være en høyst reell problemstilling, er det ikke først og fremst mangel på kapital i Norge. Problemet kan heller være at det i en del tilfeller ikke er gode nok strukturer for å kanalisere kapital til gode prosjekter. Dette kan føre til at utenlandske investorer "tar over prosjektene" og tar med seg videre FoU, innovasjonsprosessen og videre produksjon til hjemlandet.

Veien fram til å sette et nytt produkt – vare eller tjeneste – i produksjon og ut i markedet kan være lang og kronglete. I en del tilfeller vil innovasjonen være produkt av egen forskning og utvikling, mens det i andre tilfeller kan dreie seg om å gjøre ting på en ny måte, gjøre bruk av kjent teknologi i nye sammenhenger osv.

Postadresse/Besøksadresse
Lilletorget 1
0184 Oslo
E-postadresse
Fellesforbundet@fellesforbundet.no

Telefon
23 06 31 00
WWW : www.fellesforbundet.no

Telefaks
23 06 31 01
Bankkonto
9001 07 02673

Foretaksregisteret
950956828
Hovedkontoradresse
Lilletorget 1
0184 Oslo

Satsing på forskning og utvikling er svært viktig og vil legge grunnlag for ny virksomhet i framtiden. Det er derfor nødvendig at Norge opprettholder målet om å forske for 3% av BNP innen 2010. Fellesforbundet forutsetter at Regjeringen øker sin satsing på dette i årene framover.

SkatteFUNN bidrar generelt til økt teknologisatsing i bedriftene. En sterk offentlig satsing på næringsrettet brukerstyrt forskning, ikke minst gjennom Norges Forskningsråds brukerstyrte programmer, IFU/OFU-ordningene og større tema/bransjeprogrammer, er i tillegg nødvendig.

Fellesforbundet har tidligere pekt på at en heving av avskrivingssatsen vil gjøre investeringer i norsk industri rimeligere og stimulere til økt satsing.

Den næringsrettede forskningen må i langt større grad bygge på den kompetanse som ligger i norsk næringsliv i dag. Det betyr ikke at de samme selskapene skal ha evig liv eller at vi skal produsere de samme produktene til evig tid. Men det betyr at vi skal utnytte de menneskene og organisasjonene som i dag besitter kompetanse til å videreutvikle fremtidens næringsliv. Nye ideer har gjerne utspring fra de store etablerte selskapene. Det er ofte gjennom den læring som skjer her gründerne utformer sine ideer.

Men resultatene av forskning og utvikling vil ikke automatisk gi lønnsom innovasjon. Det må være behov for de nye løsningene som foreslås. Det hjelper for eksempel ikke med verdens beste skismøring hvis du ikke har ski. Eller mange kan ha utviklet ski uten å vite om den fantastiske skismøringen. Det må derfor være et apparat tilgjengelig som kan bidra til å gjøre nye løsninger kjent, til realisering og/eller koble de ulike miljøene sammen.

Det offentlige virkemiddelapparatet spiller en viktig rolle for å koble ulike miljøer sammen, og Innovasjon Norge er kanskje den viktigste innfallsporten for bedriftenes møte med virkemiddelapparatet.

Fellesforbundet er opptatt av at Innovasjon Norge får tilstrekkelige midler til å være pådrivere i innovasjonsprosesser. Innovasjon Norge bør i større grad ta initiativ til å samle aktuelle interessenter innenfor det konsept man har forsket på for å realisere produkt eller tjeneste i markedet. De bør ta sikte på å være en motor for å føre ulike miljøer, som kan dra nytte av hverandre, sammen.

Men myndighetene bør også sørge for at virkemiddelapparatet samordner seg bedre. Innovasjon Norge, SIVA og Norges Forskningsråd sine virkemidler mot næringslivet bør være mindre overlappende. Et effektivt samspill mellom de ulike delene av det offentlige innovasjonssystemet – lokalt, nasjonalt og internasjonalt – bør gjøre det enklere for bedriftene å manøvrere seg fram til relevante offentlige aktører og virkemidler.

I tillegg må samarbeidet mellom bedrifter og forskningsinstitusjonene bedres, blant annet ved å stimulere til nettverk, mobilitet mellom forskere og næringsliv og kunnskapsutveksling mellom bedrifter, støtte til organisasjonsutvikling og tiltak for å bygge opp under konsept- og merkevarebygging.

Innovasjon forutsetter kunnskap, og den kunnskap de ansatte representerer er den viktigste forutsetningen. Det krever en kontinuerlig forbedring og oppdatering av den enkeltes kunnskaper. Myndighetene bør derfor tilrettelegge for en offensiv satsing på etter- og videreutdanning. Fellesforbundet er opptatt av å sikre en god rekruttering til yrkesfag i industrien og til realfagsstudier, og ser behov for felles innsats for å få flere til å ta læreplasser i industrien og for å styrke tilgangen av studenter til natur- og realfag. Det offentlige bør sørge for å rekruttere flere lærere med realfagskompetanse og ytterligere styrke satsingen på IT i skolen.

Ansatte og tillitsvalgte bidrar til verdiskaping og innovasjon som har store ringvirkninger. Samarbeid mellom ledelse og tillitsvalgte og medvirkning fra de ansatte har for mange bedrifter vært selve grunnlaget for økt verdiskaping og innovasjon. Mer og mer av produksjonskompetansen befinner seg i hodet på den enkelte ansatte. Dersom eier er interessert i vekst, bør derfor blikket rettes mot menneskene i bedriftene og deres evne og vilje til å finne løsninger. Medvirkning fra ansatte og tillitsvalgte er nøkkelen til et framtidsrettet og omstillingsdyktig næringsliv.

De som er best til å skape verdier, har også et aktivt forhold til bedriftsdemokrati, inkludering av de ansatte og tillitsvalgte og teknologiutvikling. De satser på kompetanseheving, FoU og innovasjon, de tar sitt miljø- og samfunnsansvar på alvor. De ser lønnsomhet i et lengre perspektiv enn neste børskvartal eller neste utbyttemulighet – og er opptatt av den langsiktige verdiskapingsevnen. Tendenser til at eiere, bedriftsledelse og analytikere ser seg blind på kvartalsstatistikker og børskurser og handler deretter, kan hindre fornuftige investeringer som vil gi økt langsiktig verdiskaping og langt bedre lønnsomhet på sikt. Det er vårt syn at bedriftseiere i større grad bør være bevisst dette ansvaret, samtidig som myndighetene gjennom stabile og forutsigbare rammevilkår oppmuntrer til slik satsing.

Det er viktig å ha en klar strategi for eierskapet. Det er ikke først og fremst mangel på privat kapital i Norge, men de som våger å ta risiko er det lang færre av. Dette har Norge slitt med i mange år og vil neppe endre seg med det første. Det er i denne sammenhengen staten kan spille en viktig rolle, som eier, pådriver og igangsetter for å skaffe tilveie den risikokapital som er nødvendig for å komme et steg videre.

Innovasjonsprosesser krever ofte tålmodig og langsiktig kapital. Utvikling av nye produkter, etablering av nye bedrifter og markedsføring av nye produkter krever stor kapitalinnsats og tar tid. At det finnes langsiktig risikovillig kapital tilgjengelig for dem som tør og vil satse, er en helt grunnleggende forutsetning for å lykkes. Det er dessuten en styrke at en del større bedrifter har hovedkontor eller viktige hovedkontorfunksjoner i Norge. Ved hovedkontorene samles kompetanse, og viktige strategiske beslutninger av betydning for virksomheten fattes her, som satsing på FoU, innovasjon, lokalisering. At norsk kapital har kontroll over tjeneste- eller produksjonsbedrifter i Norge, bør derfor øke sannsynligheten for videreutvikling av avansert virksomhet i Norge.

Mye av fokus de siste årene har vært å legge til rette for virkemidler i distrikts-Norge, og det har vært både viktig og riktig. I fremtiden bør en også våge å satse mer systematisk og langsiktig på Norges sterke næringsklynger.

Vi må hele tiden ligge i forkant, hegne om og videreutvikle de norske konkurransefortrinnene. Vi trenger en aktiv næringspolitikk som legger til rette for økt verdiskaping, handlekraftige og visjonære eiere og bedriftsledere og en god dialog mellom politikere, offentlig forvaltning og virkemiddelapparat, industriledere, ansatte og eiere.

Fellesforbundet viser for øvrig til LOs høringssvar.

Med vennlig hilsen
Fellesforbundet

Jeanette Iren Moen
jeanette.moen@fellesforbundet.no